

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Затверджено
Голова Приймальної комісії
Ректор

Михайло ЗГУРОВСЬКИЙ

Факультет менеджменту та маркетингу

**ПРОГРАМА
фахового іспиту**

для вступу на освітньо-професійні програми підготовки магістра
«Економіка і бізнес»,
«Економічна аналітика»,
«Міжнародна економіка»

за спеціальністю 051 Економіка

Програму ухвалено:

Вченою Радою Факультету менеджменту та
маркетингу

Протокол № 8 від 25 березня 2024 р.

Голова Вченої Ради

 Марина КРАВЧЕНКО

ВСТУП

Програма фахового іспиту передбачає перевірку набуття вступником компетентностей та результатів навчання, що визначені стандартом вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, необхідних для опанування освітньо-професійних програм:

- «Економіка і бізнес»,
- «Економічна аналітика»,
- «Міжнародна економіка».

Іспит призначений для вступу на очну та заочну форми.

Перелік розділів та тем, винесених на фаховий іспит відповідає Програмі предметного тесту з економіки та міжнародної економіки єдиного фахового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра, затвердженій Наказом Міністерства освіти і науки України № 153 від 11.02.2022 р.

Програма містить перелік тем, винесених на фаховий іспит, опис кількості та виду завдань, правила його проведення, методику та критерії оцінювання завдань, правила перерахунку оцінки рейтингової системи оцінювання (60...100 балів РСО) в 200-бальну шкалу, список рекомендованих літературних джерел для підготовки до іспиту.

Фаховий іспит для вступу на освітньо-професійні програми підготовки магістра складається як письмове випробування. Індивідуальні письмові завдання, сформовано у білет, який містить 100 тестових завдань закритої форми, що передбачають вибір однієї правильної відповіді з запропонованих варіантів.

Нижня межа позитивного оцінювання кожного завдання складає 60% від балів, визначених для завдання, а негативний результат оцінюється у 0 балів.

Тривалість вступного випробування становить 4 академічних години (180 хвилин).

Фаховий іспит проводиться в очній або дистанційній формі з використанням технологій дистанційного навчання «Google» та сервісу відеоконференцій «Zoom» з обов'язковою відеофіксацією процесу його проведення.

ОСНОВНИЙ ВИКЛАД НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

РОЗДІЛ 1

Тема 1. Основи економіки. Ефективність використання ресурсів

Предмет і функції економічної науки. Рівні економічного аналізу. Визначення: Макроекономіка. Мікроекономіка. Мезоекономіка. Мегаекономіка. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Межа виробничих можливостей (крива трансформації). Альтернативна вартість. Економічна ефективність. Загальнонаукові методи економічного аналізу. Граничний аналіз. Економічні показники. Номінальні і реальні змінні. Поняття нормативної і позитивної економіки.

Тема 2. Попит, пропозиція та ринковий механізм

Попит і закон попиту. Аналіз змін попиту та величини попиту. Нецінові визначники попиту. Суть та види еластичності попиту. Цінова еластичність попиту і загальний виторг виробника. Економічна інтерпретація значень коефіцієнтів різних видів еластичності попиту. Пропозиція і закон пропозиції. Аналіз змін пропозиції та величини пропозиції. Нецінові визначники пропозиції. Цінова еластичність пропозиції. Ринкова рівновага. Визначення рівноважної ціни та рівноважної кількості товару. Надлишок виробника і надлишок споживача. Вплив змін попиту й пропозиції на рівноважну ціну та рівноважну кількість товару на ринку. Прямий і непрямий вплив держави на ринкову рівновагу. Наслідки запровадження максимальних і мінімальних цін. Аналіз впливу непрямих податків, дотацій і субсидій на ринкове становище покупців і продавців. Чисті втрати суспільства.

Тема 3. Теорії поведінки споживача

Корисність в економічній науці і проблема її виміру. Функція корисності. Сукупна і гранична корисність. Закон спадної граничної корисності блага. Сутність раціонального вибору споживача. Поняття «рівноваги споживача». Правило рівноваги споживача за умови споживання набору благ. Криві байдужості (індиферентності) та їх властивості. Коефіцієнт граничної норми заміни (заміщення) благ. Карта кривих байдужості. Бюджетне обмеження та можливості споживача. Рівновага споживача з позицій порядкового (ординалістського) підходу. Реакція споживача на зміну цін товарів і доходу споживача. Модель (крива) «дохід - споживання». Модель (крива) «ціна - споживання».

Тема 4. Теорія виробництва і витрат

Параметри функціонування підприємства як мікроекономічної моделі. Суть виробництва. Технологія виробництва. Поняття і параметри виробничої функції. Виробнича функція з одним змінним фактором. Закон спадної граничної продуктивності змінного фактора виробництва. Сукупний, середній та граничний продукт, їх взаємозв'язки. Стадії виробництва. Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива виробничої байдужості (ізокванта): поняття і властивості. Лінія однакових витрат виробництва (ізокоста). Правило рівноваги виробника. Економічний і бухгалтерський підходи до визначення витрат виробництва. Явні і неявні витрати виробництва. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Постійні, змінні, сукупні витрати виробництва. Середні і граничні витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Постійний, зростаючий та спадний ефекти масштабу виробництва.

Тема 5. Ринкові структури. Досконала конкуренція, монополія, монополістична конкуренція, олігополія

Сутність ринкової структури. Види ринкових структур. Суть, ознаки та умови функціонування ринку досконалої конкуренції. Ефективність ринку досконалої конкуренції. Умови рівноваги фірми-досконалого конкурента у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури чистої монополії. Види монополій. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Суспільні втрати від діяльності

монополіста. Умови рівноваги монополіста у довгостроковому і короткостроковому періодах. Характерні ознаки ринкової структури монополістичної конкуренції. Нецінова конкуренція в умовах монополістичної конкуренції. Умови рівноваги виробника у довгостроковому і короткостроковому періодах. Ефективність монополістичної конкуренції. Особливості організації олігопольного ринку. Види олігополій. Економічні наслідки олігополії.

РОЗДІЛ 2

Тема 1. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Основні показники системи національних рахунків та методи їх визначення: Валовий внутрішній продукт (ВВП), Валовий національний продукт (ВНП), Чистий внутрішній продукт (ЧВП), Національний дохід (НД). Три методи обчислення ВВП. Індеси цін та їх види. Індекс СПОЖИВЧИХ цін (ІСЦ). Номінальний та реальний ВВП. Дефлятор ВВП. Зведення номінального до реального ВВП. Інфлювання і дефлювання. Кейнсіанські функції споживання і заощадження. Гранична схильність до споживання та до заощадження. Середня схильність до споживання і до заощадження. Чинники споживання та заощадження.

Суть та види інвестицій (валові і чисті; реальні і фінансові; короткострокові та довгострокові; прямі і портфельні; венчурні і безризикові). Автономні і похідні (індуковані) інвестиції. Мультиплікатор інвестицій. Сукупні видатки. Рівноважний рівень ВВП. Кейнсіанський хрест. Мультиплікатори видатків, податків. Інфляційний і рецесійний розриви.

Тема 2. Сукупний попит і сукупна пропозиція

Сукупний попит: суть та структура. Цінові та нецінові чинники впливу на сукупний попит. Крива сукупного попиту та її переміщення. Сукупна пропозиція: суть та чинники впливу. Крива сукупної пропозиції та її переміщення. Сукупна пропозиція в короткостроковому та довгостроковому періодах. Рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в короткостроковому та довгостроковому періодах.

Тема 3. Макроекономічна нестабільність

Діловий цикл та його фази (спад, дно, піднесення, вершина). Причини економічних коливань. Малі, середні та довгі цикли. Інфляція: суть, причини виникнення, види та соціально-економічні наслідки. Рівень та темп інфляції. Антиінфляційна політика: суть та види (активна, пасивна). Безробіття та його види (структурне, фрикційне, циклічне). Природна норма безробіття. Рівень безробіття.

Тема 4. Грошовий ринок та банківська система. Монетарна політика держави

Грошовий ринок та його агрегати. Попит на гроші. Пропозиція грошей. Простий депозитний мультиплікатор. Рівновага на грошовому ринку. Монетарна політика: суть, цілі та види (політика «дорогих» і «дешевих» грошей).

Тема 5. Фіскальна політика

Суть та види (дискреційна та недискреційна) фіскальної політики. Крива Лаффера.

Тема 6. Економічне зростання

Суть економічного зростання. Екстенсивний та інтенсивний тип економічного зростання. Фактори економічного зростання.

Тема 7. Людські ресурси та людський розвиток.

Сутність та структура людських ресурсів. Особливості людського розвитку та його забезпечення. Сталий людський розвиток. Складові індексу людського розвитку.

Тема 8. Соціальна економіка та політика

Об'єкти та суб'єкти соціальної політики. Види та інструменти соціальної політики. Державні соціальні стандарти (прожитковий мінімум, мінімальна заробітна плата, мінімальна пенсія).

РОЗДІЛ 3

Тема 1. Основи функціонування підприємства

Підприємство як суб'єкт господарювання: сутність та напрями діяльності (маркетингова, управлінська, фінансово-економічна, виробнича, обліково-контрольна, інноваційна). Види підприємств (за метою і характером діяльності: комерційні та некомерційні, за формою власності: приватні, колективні, комунальні, державні, змішані; за національною належністю капіталу: національні, з іноземними інвестиціями, іноземні, змішані, за масштабами діяльності: великі, середні та малі) та їх об'єднань (асоціація, кооперація, консорціум, концерн, картель, трест, промислово-фінансові групи, холдинги). Середовище господарювання підприємства: внутрішнє (мікросередовище), проміжне (мезосередовище) та зовнішнє (макросередовище).

Тема 2. Структура та управління підприємством

Функції (планування, організація, мотивація, контроль) та методи управління підприємством (організаційні, економічні та соціально-психологічні). Типи організаційних структур управління підприємствами (лінійна, функціональна, лінійно-функціональна, матрична та дивізійна). Поняття виробничої структури та соціальної інфраструктури підприємства. Техніко-технологічна база підприємства та суспільні форми організації виробництва (концентрація, спеціалізація, кооперування, комбінування, конверсія і диверсифікація).

Тема 3. Планування діяльності підприємства

Планування: сутність та різновиди планів підприємства. Стратегічне, тактичне і оперативне планування: сутність та часові межі. Бізнес-план: визначення та його розділи (резюме; опис продукції (послуг); маркетинг-план, виробничий план, організаційний план; фінансовий план; оцінка ризиків). Поняття економіко-математичної моделі та моделювання. Класифікація моделей. Поняття адекватності моделі. Модель «чорної скриньки». Основні етапи побудови економіко-математичної моделі. Поняття статистичної залежності між змінними. Суть кореляційного зв'язку. Критерії оцінювання статистичної значущості лінійного зв'язку.

Тема 4. Ресурсне забезпечення діяльності підприємства

Основний капітал (необоротні матеріальні активи): сутність, видова структура, знос, амортизація, фондоддача, фондомісткість та фондоозброєність. Оборотний капітал (оборотні активи): сутність, видова структура, коефіцієнт оборотності та тривалість одного обороту. Нематеріальні ресурси та нематеріальні активи: сутність, види та амортизація. Інновації: сутність, різновиди та інноваційний процес.

Тема 5. Витрати та результати діяльності підприємства

Собівартість продукції та кошторис витрат (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, амортизація, інші операційні витрати). Ціна на продукцію (послуги): сутність та функції (обліково-вимірвальна, розподільча та стимулююча). Різновиди цін (договірні, вільні, регульовані, роздрібні та оптові). Дохід та прибуток підприємства (валовий та чистий). Ефект та ефективність діяльності підприємства: сутність та відмінності.

Тема 6. Персонал підприємства. Економіка праці

Персонал підприємства, категорії персоналу. Мотивація персоналу: сутність та методи (економічні і неекономічні). Сутність заробітної плати як соціально-економічної категорії. Номінальна і реальна заробітна плата. Форми оплати праці. Соціально-трудова відносина на підприємстві: сутність поняття. Суб'єкти соціально-трудова відносин, держава, роботодавці та наймані працівники.

РОЗДІЛ 4

Тема 1. Міжнародна економічна система

Міжнародна економічна система: сутність та її елементи. Міжнародний поділ праці. Міжнародні економічні відносини, суб'єкти, об'єкти та структурні рівні (підприємства, міждержавний, регіональний, світовий) міжнародних економічних відносин. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля товарами, міжнародна торгівля послугами, міжнародний рух капіталу, міжнародна міграція робочої сили, міжнародне науково-технічне співробітництво, міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини, міжнародна економічна інтеграція.

Тема 2. Міжнародна торгівля товарами та послугами

Теорії міжнародної торгівлі (докласичні теорії міжнародної торгівлі, класичні, неокласичні та альтернативні). Форми, методи та показники міжнародної торгівлі товарами. Поняття та форми міжнародної торгівлі: традиційна (експорт та імпорт), компенсаційна (зустрічні закупівлі, бартерна торгівля, зворотні закупівлі, промислові компенсаційні угоди), торгівля за кооперацією; торгівля в режимі найбільшого сприяння, преференційна, дискримінаційна. Методи міжнародної торгівлі товарами. Міжнародна торгівля на підставі прямих зв'язків між контрагентами та через організовані товарні ринки (біржі, аукціони). Показники міжнародної торгівлі: 1) обсягові (зовнішньоторговельний оборот; генеральна торгівля; індекс фізичного обсягу зовнішньої торгівлі); 2) результативні (сальдо торговельного балансу; сальдо балансу поточних операцій; індекс стану торговельного балансу; індекс концентрації експорту; коефіцієнт імпортої залежності країни; індекс «умов торгівлі»); 3) інтенсивності (обсяги експорту, імпорту на душу населення; експортна квота; імпортна квота; зовнішньоторговельна квота; інтенсивність внутрішньогалузевого обміну); 4) економічної ефективності (ефективність зовнішньої торгівлі, коефіцієнт ефективності експорту країни). Зовнішньоторговельний контракт: види, структура, функції. Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС-2020). Регулювання міжнародної торгівлі товарами та послугами: тарифні та нетарифні інструменти торговельної політики. Класифікація ЮНКТАД нетарифних інструментів. Макроекономічні ефекти застосування тарифних і нетарифних методів для малої та великої економіки. Види послуг у міжнародній торгівлі за класифікацією СОР (ГАТС).

Тема 3. Міжнародний рух капіталу

Форми і чинники міжнародного руху капіталу. Прямі іноземні інвестиції: сутність та форми. Портфельні інвестиції: сутність та інструменти міжнародного портфельного інвестування. Види інвестиційних операцій з цінними паперами (інструменти участі в капіталі, боргові цінні папери). Міжнародний інвестиційний ринок: сутність, специфіка, структура. Міжнародний ринок акцій. Міжнародний ринок облігацій. Ринок похідних інструментів (форвардні та ф'ючерсні контракти, опціони та свопи). Інвестиційна привабливість та система показників, що її характеризують. Інвестиційний клімат країни: поняття та головні складові. Інвестиційна привабливість та інвестиційний клімат України. Форми та методи міжнародно-правового регулювання інвестиційної діяльності: захист інвестицій, державні гарантії, адміністративна і дипломатична підтримка, страхування інвестицій, уникнення подвійного оподаткування. Інституційне регулювання інвестиційної діяльності: ЮНКТАД, двосторонні, багатосторонні угоди, угода про пов'язані з торгівлею інвестиційні заходи (ТРІМС), угода про захист іноземних інвестицій.

Тема 4. Міжнародна трудова міграція. Світовий ринок праці

Поняття міжнародної міграції робочої сили. Зовнішня і внутрішня міграція робочої сили; міжнародна міграція робочої сили: еміграція, імміграція, реїміграція. Основні причини, напрямки та закономірності міжнародної міграції робочої сили. Міжнародні центри тяжіння робочої сили. Країни походження трудової міграції. Соціально-економічні наслідки міжнародної міграції робочої сили: країни-реципієнти, країни-донори. Світовий ринок праці:

сутність та специфіка, функції та сегменти. Географічна та галузева структура світового ринку праці. Поняття та форми неформальної зайнятості у світовому ринку праці. Регулювання міжнародної міграції праці: рівні (національні, міжнародний), методи (економічні, адміністративні, інституційні). Міжнародна організація праці в глобальній системі регулювання трудової міграції. Україна в міжнародних міграційних процесах: наслідки, переваги та загрози. Головні чинники еміграції та країни-реципієнти робочої сили з України.

Тема 5. Міжнародне науково-технічне співробітництво

Сутність технологій і міжнародного технологічного трансферу. Форми передачі та захисту технологій. Способи комерційного і некомерційного міжнародного трансферу технологій. Інституційне регулювання світового ринку технологій: Угода з торговельних аспектів прав інтелектуальної власності СОТ (ТРИПС), комітет з передачі технології Конференції ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД), Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Пріоритетні напрями розвитку міжнародного технологічного обміну для України.

Тема 6. Міжнародні валютно-фінансові та кредитні відносини

Валюта: поняття, типи та види. Резервні валюти. Валютний курс та валютне котирування. Фактори впливу на валютний курс. Валютні режими. Паритет купівельної спроможності валют. Валютна система. Типи валютних систем: національна, регіональна (міжнародна), світова. Еволюція світової валютної системи. Європейська валютна система. Світовий валютний ринок: сутність, функції, структура, суб'єкти. Поняття та види валютних операцій (поточні, валютні операції, пов'язані з рухом капіталу, відкриття та ведення валютних рахунків, неторгові операції, операції із залучення та розміщення валютних коштів, конверсійні операції (угоди з негайною поставкою, строкові (форвардні, ф'ючерсні, опціони з валютою)), свопи, валютний арбітраж). Валютне регулювання, його види. Валютна політика та її інструменти (валютна інтервенція, валютний демпінг, дисконтна політика, девальвація та ревальвація, валютні обмеження). Міжнародний кредит: поняття, функції та форми. Зовнішній борг. Види та показники зовнішнього боргу. Методи та інструменти управління зовнішнім боргом. Інституційне регулювання міжнародних кредитних відносин: МВФ. група Світового банку. Лондонський та Паризький клуби кредиторів. Міжнародні розрахунки: поняття, форми (документарні (акредитив, інкасо), недокументарні (аванс, платіж на відкритий рахунок, банківський переказ, розрахунки з використанням чеків, векселів, пластикових карток, консигнація) та типи (національною валютою, міжнародною колективною валютою, золотом, клірингові розрахунки). Валютний кліринг: поняття, причини використання, види (за обсягом операцій, за волевиявленням сторін, за способом регулювання сальдо). Платіжний баланс: поняття, структура (рекомендації МВФ. 6-е видання), фактори впливу та методи врівноваження.

Тема 7. Міжнародна економічна інтеграція

Типи міжнародної економічної інтеграції: преференційна зона торгівлі, зона вільної торгівлі, митний союз, спільний ринок, економічний союз, повна економічна інтеграція. Зона вільної торгівлі України з ЄС як поглиблена та всеохоплююча. Організаційні форми співробітництва Україна-НАТО в економічній сфері. Економічні ефекти міжнародної економічної інтеграції. Статичні (створення торгівлі, відхилення торгівлі) та динамічні ефекти (вигоди від спеціалізації, ефекту масштабу; зростання добробуту; поліпшення платіжного та торговельного балансів; розвиток структури торгівлі; залучення інвестицій тощо).

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступники допускаються до участі у фаховому іспиті за наявності оригіналу документу, що засвідчує особу.

Фаховий іспит відбувається шляхом виконання завдань вступної роботи без використання допоміжного матеріалу. Використання мобільних пристроїв (смартфонів, комунікаторів, смарт годинників) заборонено.

Перескладання вступного випробування не допускається.

Критерії оцінювання:

Кожна правильна відповідь на тестове завдання оцінюється в 1 бал, неправильна – у 0 балів. Білет фахового іспиту містить 100 тестових завдань, максимальна кількість балів, отримана за їх виконання – 100 балів.

№ з/п	Структура завдань білету фахового іспиту	Максимальна кількість балів
1.	Тестові завдання за розділом «Мікроекономіка»	20
2.	Тестові завдання за розділом «Макроекономіка»	20
3.	Тестові завдання за розділом «Економіка підприємства»	30
4.	Тестові завдання за розділом «Міжнародна економіка» («Система міжнародних економічних відносин»)	30
Разом		100

При обчисленні конкурсного балу використовується шкала оцінювання від 100 до 200 балів. Перерахунок балів фахового іспиту в 200-бальну шкалу здійснюється за нижчезазначеною таблицею:

Таблиця відповідності оцінок РСО (60...100 балів)
оцінкам 200-бальної шкали (100...200 балів)

шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200	шкала РСО	шкала 100...200
60	100	70	140	80	160	90	180
61	105	71	142	81	162	91	182
62	110	72	144	82	164	92	184
63	115	73	146	83	166	93	186
64	120	74	148	84	168	94	188
65	125	75	150	85	170	95	190
66	128	76	152	86	172	96	192
67	131	77	154	87	174	97	194
68	134	78	156	88	176	98	196
69	137	79	158	89	178	99	198
						100	200

Отримання вступником менше 60 балів (за 100-бальною шкалою) або менше 100 балів (за 200-бальною шкалою) не надають можливості брати участь у конкурсі.

Приклад типових завдань фахового іспиту:

I. Тестові завдання з розділу «Мікроекономіка» (20 балів):

1.1. Сукупні витрати обчислюються як:

- а) $VC - FC$;
- б) $FC + VC$;
- в) $FC + VC + MC$;
- г) $(FC + VC) : Q$.

1.2. Крива попиту на продукцію конкурентного підприємства:

- а) є прямою горизонтальною лінією на рівні ринкової ціни;
- б) співпадає з кривою граничного виторгу;
- в) співпадає з кривою середнього виторгу;
- г) всі відповіді правильні.

1.3. Олігополія – це ринкова структура, в якій діє:

- а) значне число конкуруючих фірм – виробників однорідної продукції;
- б) значне число конкуруючих виробників диференційованої продукції;
- в) незначне число конкуруючих фірм – виробників однорідної або диференційованої продукції;
- г) незначне число конкуруючих виробників диференційованої продукції.

1.15. ....

- а) .....
- б) .....
- в) .....
- г) .....

1.20. Розглядаючи модель лінійної залежності VC від обсягу виробництва, можна стверджувати, що від обсягів виробництва не залежать?

- а) FC ;
- б) AFC ;
- в) ATC ;
- г) TC .

II. Тестові завдання з розділу «Макроекономіка» (20 балів):

2.1. Система національних рахунків (СНР) – це:

- а) система балансів народного господарства, що використовуються для опису та аналізу економічного розвитку підприємств;
- б) система індексів і коефіцієнтів, що описують загальні результати й аспекти економічного розвитку на мікрорівні;
- в) це система взаємопов'язаних економічних показників, які відображають загальні й найбільш важливі аспекти економічного розвитку, пов'язані з виробництвом і споживанням продуктів та послуг, розподілом і перерозподілом доходів, формуванням національного багатства країни тощо;
- г) система взаємопов'язаних показників, що використовуються для опису та аналізу загальних результатів і аспектів розвитку різних галузей економіки та підприємств.

2.2. Чому буде дорівнювати валовий національний продукт (ВНП), якщо: витрати на споживання (C) становили 80 млн. грн., витрати на інвестиції (I) – 40 млн. грн., державні витрати (G) – 20 млн. грн., експорт (Ex) – 10 млн. грн., імпорт (Im) – 5 млн. грн.

- а) 32 млн. грн.;
- б) 27 млн. грн.;
- в) 20 млн. грн.;
- г) 19 млн. грн.

2.3. Розрахуйте валовий національний продукт (ВНП) у поточному році, якщо: державні витрати становили (G) – 9 млрд. грн., витрати на інвестиції (I) – 5 млрд. грн., витрати на споживання (C) – 8 млрд. грн., чистий експорт ($Ex_{\text{чистий}}$) – 2 млрд. грн.

- а) 20 млрд. грн.;
- б) 24 млрд. грн.;
- в) 28 млрд. грн.;
- г) 16 млрд. грн.

2.15. ....

- а) .....
- б) .....
- в) .....
- г) .....

2.20. Ціною на ринку праці виступає:

- а) рівень профспілкового захисту;
- б) загальний рівень цін;
- в) рівень освіти;
- г) рівень заробітної плати.

III. Тестові завдання з розділу «Економіка підприємства» (30 балів):

3.1. Кількість продукції, яку виготовлено в одиницю робочого часу або що припадає на одного середньостатистичного працівника на рік, є:

- а) виробітком;
- б) нормою виробітку;
- в) трудомісткістю;
- г) повною трудомісткістю.

3.2. Витрати робочого часу на виробництво одиниці продукції є:

- а) питомою собівартістю;
- б) виробітком;
- в) виробничою собівартістю;
- г) трудомісткістю.

3.3. Загальна сума доходу підприємства від усіх видів діяльності, одержаного протягом звітного періоду, – це:

- а) виручка від реалізації продукції (робіт, послуг);
- б) чистий дохід;
- в) валовий прибуток;
- г) валовий дохід.

3.20. ....

- а) .....
- б) .....
- в) .....
- г) .....

3.30. Кадрова політика підприємства – це:

- а) сукупність працівників різних категорій та перспективи зміни її структури;
- б) сукупність заходів щодо вирішення соціальних проблем колективу;
- в) система заходів щодо забезпечення кожного робочого місця персоналом відповідної професії, спеціальності, кваліфікації;
- г) система підготовки керівників найвищої кваліфікації.

IV. Тестові завдання з розділу «Міжнародна економіка» (з дотриманням відповідності тем розділу програми ЄФВВ «Система міжнародних економічних відносин») (30 балів):

4.1. При порівнянні світового господарства зі світовим ринком як стадій розвитку ринкової економіки саме світове господарство оцінюється:

- а) як вища стадія, яка включає міжнародну торгівлю, міжнародний рух факторів виробництва та транснаціональні корпорації;
- б) як вища стадія, яка включає міжнародну міграцію, міжнародну передачу технологій та національні підприємства;
- в) як нижча стадія, яка включає міжнародну торгівлю, міжнародний рух факторів виробництва та транснаціональні корпорації;
- г) як нижча стадія, яка включає міжнародну міграцію, міжнародну передачу технологій та національні підприємства.

4.2. Які види ринку розглядаються у теорії міжнародних економічних відносин?

- а) національний, місцевий, регіональний, світовий;
- б) внутрішній, зовнішній, світовий, спільний;
- в) національний, зовнішній, регіональний, світовий;
- г) внутрішній, національний, міжнародний, світовий.

4.3. Міжнародна торгівля це:

- а) сфера міжнародної економіки, що являє собою сукупність валютних відносин;
- б) сфера міжнародних відносин, що являє собою сукупність зовнішньоекономічної діяльності;
- в) сфера міжнародних товарно-грошових відносин, що являє собою сукупність зовнішньої торгівлі усіх країн світу;
- г) сфера міжнародної економіки, що являє собою сукупність торгівельних шляхів.

4.20. ....

- д) .....
- е) .....
- ж) .....
- з) .....

4.30. INCOTERMS – це міжнародна система ...

- а) транспортних операції для перевезення вантажу;
- б) зовнішньоекономічних операції для надання консультативних послуг ;
- в) транспортних операції для перевезення туристів;
- г) транспортних операції морським транспортом.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Герасимчук В. Г. Міжнародна економіка: підручник / за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Видавництво «Політехніка», 2024. 540 с.
2. Економіка зарубіжних країн: конспект лекцій: Навчальний посібник для студентів Спеціальності 051 «Економіка» / С. В. Нараєвський, К. Ю. Редько: КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 104 с.
3. Економіка підприємства: розрахункова робота: навч. посіб. для студ. спеціальності 051 «Економіка»; уклад.: Гречко А.В. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 57 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/45961/1/Ekonomika_RR.pdf
4. Макроекономіка: Практикум: навч. посіб. для студ. спец. за спеціальностями 051 «Економіка», 073 «Менеджмент», 075 «Маркетинг» / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад. С. О. Тульчинська, Н. М. Покровська. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 154 с.

5. Міжнародна економічна діяльність України: конспект лекцій для студентів спеціальності 051 «Економіка», освітньої програми «Міжнародна економіка». Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 120 с. URL: <https://ela.kpi.ua/handle/123456789/56467>
6. Міжнародні фінанси: навч. посіб. для студ., які навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», спеціалізацією «Міжнародна економіка» за денною формою навчання / І. М. Грінько ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с. URL: <http://ela.kpi.ua/handle/123456789/29057>
7. Войтко С. В. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0 : підручник. Київ : КПІ ім. І. Сікорського, 2019. 200 с.
8. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка. Підручник. Книга 1 / За ред. С. Панчишина і П. Островерха. Львів, Апріорі, 2020.
9. Базилінська О. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 442 с.
10. Горбач Л. М., Плотніков О. В. Міжнародні фінанси: підручник. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2019. 525 с.
11. Гронтовска Г. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 672 с.
12. Захарченко В.І., Меркулов М.М., Балахонова О.В.. Економіка підприємства. Теорія : навчальний посібник. Міністерство освіти і науки України, Одеський національний політехнічний університет імені І. Мечникова, Одеський національний політехнічний університет, Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ. Львів : Видавництво «Магнолія 2006», 2021. 322 с.
13. Кліпкова, О. І. Управлінський аспект економіки підприємства : навчальний посібник у схемах і таблицях / О.І. Кліпкова, А.І. Якимів, Н.І. Козьмук, І.В. Жеребило, Н.З. Шегинська ; Університет банківської справи, Науково-дослідний центр ТОВ «Айкю холдинг». Львів : Растр-7, 2020. 316 с.
14. Ковтун О. І. Стратегія підприємства : підручник. Львів: Новий Світ-2000, 2020. 426 с.
15. Криворучко О. М. Процесно-орієнтоване управління підприємством: гармонізація на основі якості. Харків: О.В. Бровін, 2020. 178 с.
16. Кудь О. О. Прогнозування впливу цифрових активів на соціально-економічний розвиток підприємства : методичний посібник / А.А. Кудь, М.А. Мащенко, І.С. Пипенко, І.В. Соболева ; Міністерство освіти і науки України, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця. Харків : ХОГОКЗ, 2020. 75 с.
17. Макаренко М. І. Міжнародні фінанси: навч. посібник. Київ: ЦУЛ, 2019. 548 с.
18. Макроекономіка : підручник / М. І. Макаренко, Т. О. Семененко, Ю. М. Петрушенко. 2-ге вид., переробл. Суми : Сумський державний університет, 2021. 307 с.
19. Макроекономіка. Практикум (для самостійної роботи студентів) : навчальний посібник / О. Ф. Івашина, С. Ю. Івашина, Р. Ю. Олексієнко, І. О. Матвійчук. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 56 с.
20. Макроекономіка: навчальний посібник / А.О. Задоя, Ю.Є. Петруня. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2022. 256 с.
21. Мікроекономіка: навч. посіб./О.С. Яцюк; Івано-Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу. Івано- Франківськ: ІФНТУНГ, 2019. 189 с.
22. Мікроекономіка: опор. конспект лекцій / А.Г. Герасименко, Н.В. Квіцинська. Київ: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 104 с.
23. Мікроекономіка: підручник / уклад. В.М. Лич, П.М. Куліков, Б.Е. Головаш, В.В. Гончаров. Київ, 2019. 96 с.
24. Палійчук Є.С. Мікроекономіка. Тестові завдання. Ужгородський національний університет. 2020. 30 с.
25. Сидоров О. А., Фісуненко Н. О., Альошина Т. В. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; кол. авторів; за заг. ред. д. е. н. Фісуненко П. А. Дніпро: Арт-Прес, 2023. 400 с. URL: <http://surl.li/qcavm>

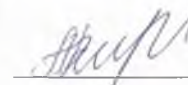
РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ:

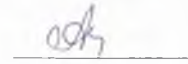

Катерина БОЯРИНОВА,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економічної кібернетики

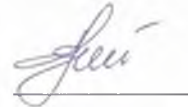

Світлана ТУЛЬЧИНСЬКА,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри економіки і підприємництва

Сергій ВОЙТКО,
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри міжнародної економіки

Ольга ВОВК,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економічної кібернетики

Алла ГРЕЧКО,
доктор економічних наук, професор,
професор кафедри економіки і підприємництва

Анна ПОГРЕБНЯК,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва

Сергій КИРИЧЕНКО,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри економіки і підприємництва

Наталія ТИМОШЕНКО,
кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри міжнародної економіки

Програму фахового іспиту для вступу на освітньо-професійні програм підготовки магістра «Економіка і бізнес», «Економічна аналітика», «Міжнародна економіка» за спеціальністю 051 Економіка рекомендовано кафедрами:

- економіки і підприємництва факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (протокол № 13А від 21.03.2024 р.)

Завідувач кафедри економіки і підприємництва,
д.е.н., проф.

Світлана ТУЛЬЧИНСЬКА

- економічної кібернетики факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (протокол № 12 від 13.03.2024 р.)

Завідувач кафедри економічної кібернетики,
д.е.н., проф.

Катерина БОЯРИНОВА

- міжнародної економіки факультету менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (протокол № 10 від 20.03.2024 р.)

Завідувач кафедри міжнародної економіки,
д.е.н., проф.

Сергій ВОЙТКО